

3.

Eén van de grote boosdoeners in de verhouding tot de andere in een West-Europese samenleving is de negatie. Decennia lang werd getracht om het bewustzijn aan te dikken dat het verschil geen reden tot verzet of angst hoefde te zijn, maar wel een vraag om aandacht voor personen en culturele uitingen die zich onderscheiden van wat de Westerse samenleving gewend was. Jammer genoeg heeft deze houding wel eens geleid tot een overcultiveren van verschillen, tot het bevestigen van een vage identiteit of zelfs tot het opleggen van een culturele eigenheid aan anderen. Wanneer het culturele verschil beschouwd werd als de negatie van wat we zelf gewend waren, bleef dit maken van onderscheiden al gauw peuteren aan een dissectie van de andere. Het exotisme of oriëntalisme is ook nu nog een te vaak gehanteerd mechanisme om onvertrouwde culturen terug te duwen in de con-

troleerbaarheid van de negatie. Problematisch in dit opzicht is vooral dat programmatoren, critici, toeschouwers – en in het slechtste geval de kunstenaars in kwestie – zich lang niet altijd bewust zijn van deze apartheidspolitiek. Het is toch fantastisch dat er ook in Vlaanderen ‘echte’ Centraal-Afrikaanse dans getoond wordt? Of dat er zalen zich ontfermen over het traditionele Indonesische schimmenspel? Of dat een Marokkaanse muziekgroep een folkloreaavond mag volspelen in één van de grootste West-Europese havensteden? Dat het meestal goed bedoeld is, lijkt me duidelijk. Dat achter dit scherm van Vlaamse openheid echter de bevestiging van het eigen (inderdaad nog steeds door postkoloniale strategieën bepaalde) machtscentrum schuilgaat, is wat anders. Wat hier gebeurt is het onderschrijven van de culturele globalisering (kwantitatieve uitbreiding van een omljnd, liefst homogeen cultuurproduct) – waar op zich niets fout mee

is. Er ontbreekt echter een wisselwerking met de lokale behoeften, aspiraties of inzichten. We weten ondertussen dat we niet allemaal hetzelfde zijn, het komt er op aan niet langer de verschillen te tellen, maar om er wat mee te doen. Niet eenzijdig gevoed door onze Westerse kijklust, maar op basis van de gelijkwaardigheid en het absolute respect. De dialoog en de reciprociteit op alle vlakken die het kunstenlandschap bepalen (beleid, programmering, infrastructuur, opleiding, etc.) is hier voor de enige uitweg.

4.

Zich als toeschouwer van een mondiaal toneel openstellen voor producties en theatermakers uit alle flanken van de wereld, zonder daarbij enig oog te hebben voor de stem van geïmmigreerde kunstenaars en denkers die in Vlaanderen (en Brussel) leven, is op zijn minst kortzichtig. Om niet te zeggen: volkomen blind

Gamma van Stille - Woestijn 93 / Annick Wets

